שמשפיל א"ע לקבל מהדברים הגשמי' מתענוגי עוה"ז דהאדם הוא בחיר הנבראים מדבר שלמעלה מצו"ח וכשמקבל מצו"ח ה"ז שפלות אמנם סבת השפלות היא מצד ההתנשאות, לכן אינו יכול לשלוט על רוח תאותו כבהמה הנמשכת אל צרכי הגוף וזה כל מהותה וצריך להיות ההילוך מארצך הארץ דלעו"ז ולהיות בבחי' ארץ דקדושה שהוא בחי' השפלות דקדושה, וממולדתך הו"ע הרגילות דכל העניינים בתומ"צ ומדות טובות לא יהיו על צד ההרגל כ"א מצד העבודה ומבית אביך הו"ע תקון המוחין אשר כל שכלו יהי' מסור לתומ"צ ולעבודה שבלב.

בס"ד, ש"פ וירא, תש"ב

ויטע אשל בבאר שבע ויקרא שם בשם ה' אל עולם, וצ"ל מהו"ע אריכות הספור בנטיעת האשל ומקום נטיעתו שהוא בבאר שבע דהלא עיקר הענין הוא אשר אאע"ה קרא בשם הוי' אל עולם, ולמה לנו לדעת פרטי הענינים שהי' זה ע"י נטיעת אשל ומקום נטיעתו הי' בבאר שבע, ועוד צ"ל אומרו ויקרא שם בשם הוי' אל עולם משמע מזה דעיקר קריאת אברהם אבינו בשם הוי' אל עולם הי' שם דוקא ולכאורה הרי עיקר עבודת אברהם היתה במסעות וכמ"ש הלוך ונסוע הנגבה ובכל מקום הליכתו פרסם אלקותו ית' וכשאומר ויקרא שם בשם הוי' אל עולם משמע דעיקר הקריאה בשם הוי' אל עולם הי' שם דוקא היינו בבאר שבע וע"י האשל, אך הענין הוא דהנה כנס"י נק' בשם באר וכמ"ש מעין גנים באר מים חיים והיינו כמו שהבאר נובע תמיד מתתא לעילא בלי הפסק, כך כנס"י יש להם תשוקה תמיד לאלקות במס"נ ממש, וכמ"ש אליך הוי' נפשי אשא, ודרך כלל העלאה זו היא בק"ש שהיא בחי' מס"נ למסור נפשו באחד ובא לזה ע"י התבוננות שמע ישראל כמו שאמר רבינו נ"ע שמע ישראל אַ איד דערהערט הוי' אלקינו אַז כל חיותינו און כל כחנו איז הוי' אונזער לעבען און אונזער קראַפט איז פון שם הוי' און הוי' אחד, וזהו שמע ישראל דשמע הוא לשון הבנה דהיינו שיתבונן איך שהוי' אלקינו הוי' אחד דאיתא בכהאריז"ל שהוי' אלקינו הוא יחוד חו"ב שהוא היחוד דאין ויש שהחכמה נקרא אין כמ"ש והחכמה מאין תמצא, ובינה נק' יש כמ"ש להנחיל אוהבי יש, וטעם הדבר למה נק' החכ' אין הנה ידוע שיש ב' מדרי' השתל' ולמע' מהשתל', השתל' היא מה שבא בדרך יש מיש וכמו שכל ומדות ומחדר"מ, שהמדה שנולדה בלב אינה דבר חדש לגמרי אלא שמתחלה היתה כלולה בהעלם בשכל ואח"כ יוצאת לגילוי בלב, אבל אינה דבר חדש לגמרי, וכן דבור ממחשבה אינו אלא גילוי ההעלם אשר אותיות אלו שהיו תחלה בהעלם המחשבה יוצאות לגילוי בדבור, דכ"ז נק' השתלשלות כמו השלשלת שכל הטבעות אחוזות זו בזו, משא"כ התהוות השכל מלמעלה מהשכל אינו בדרך השתל' שאינו שייך לומר שאותה ההשכלה שהוא משיג עתה היתה מתחלה כלולה בלמעלה מהשכל אלא שהיא מאין ליש ממש, וכך יובן למעלה שהחכמה נק' ראשית ההשתל' דהיינו שמחכמה ולמטה יש להם שייכות וערך זל"ז, אבל התהוות החכמה מאו"ס ב"ה אינה בדרך השתל' כלל, דאו"ס ב"ה הוא למעלה מעלה מגדר מהות חכמה וכמ"ש בת"ז אנת הוא חד ולא בחושבן שאין לו ערך כלל ולית

מחשבה תפיסא בי' כלל שאפילו ח"ע אינה משגת מהות של אור א"ס, ולכן הנה כדי שתתהווה ספירת החכמה זהו ע"י צמצום עצום, וזהו שהחכ' נק' אין לפי שמאין תמצא הארה בעלמא כמו נקודה של יו"ד, ואחר שנתהווה ספירת החכמה הנה החכ' היא ראשית ההשתלשלות שנעשה אח"כ השתל' דבינה ומדות, וזהו הוי' אלקינו הוא יחוד חו"ב יחוד אין ויש, ויחוד זה הוא בכדי שיהי' מקור לעולמות, וזהו הוי' אחד, אחד הוא ז' רקיעים וארץ וד"ר בעולם ששרשן ממדות עליונות כמו שבאות בהשתל' מהחכ' ולמטה וכשיתבונן איך ששרש כל העולמות הוא רק מזיו והארה בעלמא שהוא אין וכמ"ש בראשית ברא ות"י בחוכמתא ברא שהחכמה נקראת אין ושרש ההשתל' הוא רק מחכמה, הנה עי"ז נעשה ואהבת את ה"א שנעשה רצון ותשוקה לעצמותו ומהותו ממש וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ שאינו חפץ לא ג"ע התחתון ואף לא ג"ע העליון לפי ששרש כל העולמות הוא רק מזיו והארה בעלמא וכמ"ש ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד ששרש העולמות הוא מבחי' שם והארה.

ב.

אמנם על ידי תורה ומצות ממשיכים מבחי' מהותו ועצמותו ממש, דהנה כתיב והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום וארז"ל בד"ת הכתוב מדבר, וגם אשר אנכי מצוך קאי על המצות דשרש תומ"צ הוא מבחי' אנכי ממש וכמ"ש במ"ת אנכי הוי' אלקיך דשרש התו' מבחי' אנכי, והגם דאורייתא מחכ' נפקת אבל באמת הנה זה רק דנפקת מחכ' אבל שרשה מכתר, וכמו"כ המצות הן רצה"ע דשרשן מבחי' כתר כי תרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן הן תר"ך עמודי אור שהוא בחי' כתר שלמעלה מחכ' ולכך נק' עמודי אור דהיינו כמו העמוד שמחבר הגג עם הקרקע, כך המצות מחברות וממשיכות אוא"ס בעולמות, וזהו שאנו מברכים על המצות וכן על התורה ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו כו' דפי' מלך העולם הוא שהעולם שרשו ומקורו מבחי' מל' שהיא בחי' שם והארה בעלמא, ועם היות דכתיב בראשית ברא אלקים וארז"ל בראשית נמי מאמר הוא, והיינו דהתהוות העולמות בפועל הוא ע"י ספי' המל' כמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים דכל עולמים הנה התהוותם בפועל מספי' המל' שהיא שם והארה בלבד אמנם זהו ההתהוות בפועל אבל שרש ההתהוות הוא ע"י ספירת החכ' דזהו בראשית ברא וכתיב ראשית חכמה דמאמר דבראשית הוא מאמר כללי ובאה ההתהוות אח"כ בד"פ ע"י הט' מאמרות הנה באמת גם ספי' החכ' שהיא ראשית ההשתל' נק' אין כנ"ל, אבל עצמות אוא"ס הוא קדוש ומובדל מכללות ההשתל' דאנת הוא חד ולא בחושבן ורק ע"י תומ"צ ממשיכים בחי' עצמות אוא"ס שלמע' מסדר השתל', וזהו אשר קדשנו במצותיו שע"י תומ"צ ממשיכים בחי' אוא"ס שקדוש ומובדל וכמאמר נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני דע"י קיום המצות שהם רצונו ית' ממשיכים בחי' נחת רוח שלמעלה, וכמא' נתאווה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים דע"י תומ"צ ממשיכים דירה לו ית' בתחתונים וכמאמר היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם דהיום ומחר הוא עוה"ז ועוה"ב דהיום לעשותם דזמן הבירור הוא בעוה"ז לפי שהתהוות העוה"ז הוא מבחינת סובב כל עלמין כמ"ש כל אשר חפץ ה' עשה דהתהוות הגשמי' הוא

בחפץ ורצון הוי' ולהיות שההתהוות הגשמי' היא מאור הסובב כל עלמין יכול להיות שיהי' אתהפכא מחשוכא לנהורא ממש, מה שאין כן עולם הבא הוא עולם ברור והתהוות העוה"ב הוא מאור הממכ"ע, דזהו ההפרש כללי בענין ההתהוות ובאופני הגילוים בעוה"ז ועוה"ב, דהתהוות העוה"ז הוא מאור הסובב שהוא בדרך בריאה יש מאין והגילוי אור אלקי בעוה"ז הוא מאור הממלא וכמאמר מה הנשמה ממלאה את הגוף כך הקב"ה ממלא את העולם רק שהוא מלובש בהטבע שהוא העלם והסתר הבורא מהנברא, והתהוות העוה"ב הוא מאור הממלא בדרך יש מיש והגילוי אור בעוה"ב הוא מאור הסובב בדרך גילוי המהות ולכן הנה בעוה"ז הוא רק ידיעת המציאות דאלקות והיינו דאף גם מי שהוא צדיק גמור ועובד את הוי' באהוי"ר ומוחו ולבו נתונים לה' בנתינה ומסירה אמיתית בבחי' מרכבה בתומ"צ הנה כל השגותיו באלקו' הן רק בדרך ידיעת המציאות בלבד, וכמו בגשמיות הנה ידיעת אור וחיות הנפש המחי' את הגוף הנה גם מי שהוא חכם מופלג בחכמת הרפואה שיודע מהותו ואיכותו של כל אבר ואבר בדרך פרט ויודע פעולות כל גיד ועורק הן גידי הדם הן עורקי העצבים וגידי המים שבכל אבר ואבר וכן חכמתו מרובה בחכמת הנפש דלא זו בלבד שיודע ענייני כחות הנפש ופעולותיהם שהם אברי הנפש אלא יודע הוא גם את עצם הנפש ומכש"כ שיודע ענין ואופן התחברות כחות הנפש עם אברי הגוף ופעולת הכחות בהאברים דבר דבר על אופנו בסדר מסודר בכ"ז אינו אלא ידיעת המציאות בלבד שגם החכם המופלא הלזה הנה מעולם לא ראה מהות הנפש אף לא מהות כח הנפש וכל ידיעתו אף שהיא ידיעה מסודרת בטוב טעם ודעת עמוקה בכל פרטי ענייני מהלך אור וחיות הנפש אינה אלא ידיעת המציאות בלבד וכן הוא בעבודה הרוחני' שגם מי שיודע כל ענין סדר השתל' ויודע ומשיג את האור וחיות האלקי בכל דבר ודבר בידיעה והבנה מסודרת בטוב טעם ודעת בכ"ז הנה כללות ידיעתו אינה אלא ידיעת המציאות בלבד, משא"כ בעוה"ב הנה הוא השגת המהות, אבל בזה הנה יתרון העוה"ז על העוה"ב שבעוה"ז עיקר העבודה בעבודת הבירורים ויכול להפוך את החשך לאור משא"כ בעוה"ב הנה כל אחד על מקומו כפי מה שהוא.

ג.

וזהו הטעם מה שכנס"י נק' באר מים חיים, דכנס"י נק' בשם באר ע"ש ההעלאה והתשוקה שיש להן לאלקות וכמו הבאר אשר נביעתו היא מתתא לעילא כן בכנס"י שיש לה תשוקה לאלקות ואופן התשוקה הוא בדרך העלאה מתתא לעילא היינו שמצד העלם והסתר הגוף ונה"ב נעשה התשוקה לאלקות ביותר וכמ"ש צמאה לך נפשי כמה לך בשרי בארץ צי' ועיף בלי מים כן בקדש חזיתיך ופי' מורינו הבעש"ט נ"ע הלואי בקדש בזמן שבהמ"ק הי' קיים חזיתיך בתשוקה גדולה כזו שהיא בארץ צי' ועיף בזמן הגלות, וכן הוא בעניני הנשמה דבירידת הנשמה למטה בהתלבשות בגוף ונה"ט הנה אז דוקא תגדל תשוקת הנפש לאלקות יותר מכמו עת היותה למעלה קודם ירידתה למטה ולכן נק' כנס"י בשם באר להיות אופן תשוקתה לאלקות הוא מתתא לעילא וכנס"י נק' באר מים חיים דטבע המים הם שיורדים מגבוה לנמוך והמים נק' חיים מפני תוקף הטבע שבהם וכנס"י נק' מים חיים לפי שמקיימים את המצות שהן רצונו ית' ובהם ועל ידם נמשך

כהותו ועצמותו ית', וכמו שהוא להבדיל בכחות הנפש הנה כח הרצון הוא כח נעלה במאד בזה שהוא פועל גם על הנפש עצמו להטותו במה ולזה שהוא רוצה דבזה חלוק כח הרצון מכל הכחות שבנפש דכל הכחות הם פעולות הנפש במה שחוצה לו וכח הרצון עם היותו גם הוא רק כח בנפש הנה עם זה הוא פועל הטיית הנפש היינו שפועל גם על הנפש עצמו נוסף על מה שפועל על כל הכחות וכל האברים והדוגמא מזה יובן להבדיל הבדלות אין קץ למעלה דהיות שהמצות הן רצונו ית' לכך הנה ע"י קיום המצות ממשיכים מהותו ועצמותו ית', וזהו מה שכנס"י נק' בשם באר מים חיים נק' באר ע"ש התשוקה לאלקות בדרך העלאה מלמטלמ"ע ונק' מים :זיים ע"ש המשכת אלקות ממהותו ועצמותו ית' ע"י קיום המצות, והנה בכדי שתתעורר התשוקה לאלקות שהו"ע באר הוא ע"י ההתבוננות שבק"ש בהוי' אחד, וזהו באר שבע, דשבע קאי על שבע ברכות ק"ש וכמארז"ל בשחר מברך שתים לפני' ואחת לאחרי' ובערב מברך שתים לפני' ושתים לאחרי' ופרש"י ע"ש שבע ביום הללתיך ולכך תקנו בק"ש של שחרית וערבית שבע ברכות, וזהו באר שבע כי באר היא העבודה דק"ש למסור נפשו באחד, וק"ש צריכה לשבע ברכות, והענין הוא דהנה אף שמתבונן באלקות ונעשה אצלו אהבה ותשוקה לאלקות אך כ"ז הוא מצד נה"א והנה"ב שהיא הלעו"ז דנה"א הנה היא מסתרת ומכשחת על אהבה זו ע"י התגברות התשוקה לענינים גשמי' ולזה תקנו ברכות שקודם ק"ש לפעול על הנה"ב שגם היא תסכים לזה ותתהפך לקדושה, כי ברכות ק"ש הו"ע אריכות הספור מעבודת האופנים וחיות הקדש כאמור והאופנים וחיות הקדש ברעש גדול, וסבת הרעש היא ההתפעלות הגדולה שלהם מאלקות, דבזה חלוקה עבודת האופנים וחיות הקדש מעבודת השרפים, דעבודת השרפים היא בידיעה והשגה, ועם היות שגם השרפים מתפעלים בהתפעלות גדולה על אלקות ונק' שרפים ע"ש שנשרפים בהתפעלותם לאלקות אבל עם זה הנה התפעלותם היא מגודל ההשגה דלהיות שהם בעלי השגה גדולה בהשגת אלקות ומעמדם הוא בעולם הבריאה שהוא עולם כסה"כ והשיר שלהם הוא קדוש שמשיגים קדושת העצמות ומגודל השגתם הם בהתפעלות גדולה כזו עד שנשרפים, אבל כ"ז הוא מה שההתפעלות באה לסבת ההשגה, משא"כ באופנים וחיות הקדש דסבת ההתפעלות באה מהרעש דמדות דאמיתית הרעש של האופנים וחיות הקדש הוא מהעדר ידיעה ברורה, וכמו בגשמי' כשאדם שומע איזה דבר הנה כאשר יודע הענין על בוריו גם אם מתפעל בהתפעלות גדולה אינו ברעש כל כך אבל כאשר השמועה היא בלתי ברורה ששומע ואינו יודע מה הוא שומע אז הנה הוא מרעיש ביותר, וכן הוא בהאופנים וחיות הקדש שרואים אשר השרפים הם בהתפעלות גדולה ביותר ואינם יכולים להשיג מה שהשרפים משיגים הנה מזה הוא הרעש שלהם שמתבטלים בכל מציאותם, ולהיות כי שרש נה"ב הוא משמרי האופנים וע"כ עי"ז שמתבונן איך שאופנים וחיות הקדש בטלים בתכלית לאלקות שהם שרשו ומקורו ועי"ז נעשה גם בו העלאה שנתבטל לאלקות וזהו באר שבע שע"י השבע ברכות דק"ש נעשה התעוררות הבאר שהיא התשוקה לאלקות, ובאר הוא ר"ת בידך אפקיד רוחי שהוא העלאה מלמטלמ"ע ע"י עבודת הבירורים במצות מעשיות וממשיכים המשכת העצמות ב"ה.

וזהו ויטע אשל בבאר שבע ויקרא שם בשם ה' אל עולם, אמר ר"ל אל תקרא ויקרא אלא ויקריא מלמד שהקריא אאע"ה שמו של הקב"ה בפי כל עובר

ושב, כיצד לאחר שאכלו ושתו עמדו לברכו, אמר להם כסבורים אתם משלי אכלתם משל מי שאמר והי' העולם אכלתם ובזה פרסם אלקותו ית' בעולם, ובעומק הענין הוא דנטיעת האשל שהו"ע המדות טובות הוא בבאר שבע בנש"י דוקא כמ"ש כי ביצחק יקרא לך זרע ושם, היינו בנש"י, קרא בשם הוי' כמ"ש ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט דזהו אחד הענינים ביתרון נש"י על כל העמים שהם מאמינים בשם הוי', דכל העמים יודעים רק משם אלקים שהו"ע הטבע ונש"י מאמינים בשם הוי' שהוא למע' מהטבע, ויקרא שם בשם הוי' אל עולם דנש"י יודעים דעם היות דהתהוות העולם הוא ע"י שם אלקים הנה באמת השם הוי' הוא אל עולם דלא זו בלבד דאמיתית ההתהוות היא משם הוי' אלא שגם הנהגת העולם הוא משם הוי' היינו דטבע עצמו הוא למעלה מן הטבע.

בס"ד, ב', כ' מרחשון, תש"ב

ושבחתי אני את השמחה אשר אין טוב לאדם תחת השמש כי אם לאכול ולשתות ולשמוח והוא ילונו בעמלו ימי חייו אשר נתן לו האלקים תחת השמש, ופרש"י ושבחתי אני את השמחה שיהא שמח בחלקו ועוסק בפקודים ישרים משמחי לב ולא יהא שטוף אחר הרבות הון בנשך ומרבית וגזל, אשר אין טוב לאדם תחת השמש כי אם לאכול ולשתות ממה שנתן לו הקב"ה ולשמוח בחלקו, והוא ילונו יתחבר עמו כענין שנאמר (ישעי' נח ח') והלך לפניו צדקך, בעמלו אשר נתן לו האלקים יעשה כך, וסוף המקרא מוסב על ראשו ומקרא מסורס הוא אין טוב לאדם ימי חייו אשר נתן לו האלקים כי אם לאכול ולשתות ולשמוח והוא ילונו בעמלו וצ"ל מהו"ע השבח הגדול מה ששלמה משבח את השמחה ואכילה ושתי' ואשר זה ילונו לעוה"ב, אך הענין הוא כדאיתא במד"ר קהלת במקומו דכל אכילה ושתי' שבמגילה זו בתורה ומעש"ט הכתוב מדבר דאכילה הו"ע עסק התורה ושתי' היא מעשהמ"צ, דהנה כתיב לכו לחמו בלחמי וזה קאי על לימוד התורה שהתו' נק' לחם וכמ"ש ותורתך בתוך מעי שהיא מזון וחיות לנפש ואומר לכו לחמו בלחמי שהתו' נק' לחמי להיותה לחם של מעלה וכמו הלחם בגשמי' שעניניו לחבר כחות הנפש עם אברי הגוף וכמ"ש ולחם לבב אנוש יסעד, שהלחם סועד את הלב ומחזק התקשרות כחות הנפש עם אברי הגוף ופועל גילוי והתפשטות הכחות באברי הגוף וכמ"ש (ירמי' מד יז) ונשבע לחם ונהי' טובים, וכן הוא בעבודה הרוחני' שיש בחי' ומדרי' בתורה שנק' לחם שפועלת חיזוק ההתקשרות של העולם באלקות וגילוי אלקות בעולם כדוגמת הלחם הגשמי שפועל חיזוק התקשרות הגוף הגשמי עם הנפש הרוחני, אשר כחות הנפש מתלבשים ומאירים באברי הגוף, ובאמת צ"ל בגוף ועצם הענין למה היתה כזאת מלפניו ית' שהאדם יצטרך אל האכילה והשתי' בכלל ומה גם אשר חיזוק והתקשרות אברי גופו בכחות נפשו וגילוי כחות הנפש באברי הגוף יהי' תלוי באכילה ושתי' ויפלא הדבר במאד אשר האדם שהוא מדבר והוא גבוה מכל הנבראים יקבל חיות מן הצומח וחי שהם למטה ממנו במדרי', ועם היות דכתי' כי לא על הלחם לבדו יחי' האדם כי על כל מוצא פי' הוי' יחי' האדם דהיינו שאין הלחם הגשמי מחי' את האדם אלא

שמוצא פי הוי' שהוא בחי' מאמר תדשא הארץ דשא שבהלחם הנה עי"ז יחי' האדם שהיא בחי' רוחני', אך גם זה אינו מובן שהרי האדם נברא ג"כ במאמר שהוא מאמר נעשה אדם וא"כ למה יקבל חיות דוקא מן המאכל לפי שיש בו מוצא פי הוי' שהוא בחי' מאמר תדשא הארץ ואינו מספיק לו חיותו ממאמר נעשה אדם, אך הענין הוא דהנה כתיב אחור וקדם צרתני שהקב"ה ברא את האדם קדם למע"ב ואחור למע"ב, קדם למע"ב שהוא קדם במעלה ובמדרי' יותר מכל בע"ח וכמו שאנו רואים שהכל לא נברא אלא בשבילו וכמשארז"ל כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה דהיינו שצומח נברא בשביל החי והמדבר שהחי מקבל חיות מהצומח והחי נברא בשביל האדם שהאדם מקבל חיות משניהם מצומח וחי ותכלית הבריאה של האדם היתה לכבודו וכמ"ש ולכבודי בראתיו כו' כל פעל הוי' למענהו שהאדם יש לו שכל והשגה להשכיל ולהתבונן באלקות לבאר ולהסביר לעצמו את גדולת ונפלאות הבורא וזו היתה עיקר כוונת הבורא ב"ה בענין הבריאה כמבואר בע"ח שער הכללים בתחלתו כשעלה ברצונו ית' שמו לברא את העולם כבי' להטיב לברואיו ויכירו גדולתו ויזכו להיות מרכבה למעלה להדבק בו ית', וארז"ל כל העולם כולו לא נברא אלא לשמשני ואני לא נבראתי אלא לשמש את קוני וזהו שהוא קדם למע"ב במעלה שהכל נבראו בשבילו והוא נברא בשביל לשמש את קונו, ואחור למע"ב שהוא נברא אחרון ביום הששי והוא בשביל שימצא האדם את הכל מוכן לפניו, ועם זה הנה גם אפילו יתוש קדמו ותיינו דכאשר האדם מתנהג ע"פ התורה והמצוה כדבעי למהוי אז הכל מוכן לפניו ובאם לאו יתוש קדמו.

ב.

והנה בעומק הענין הנה טעם וסבת הדבר מה שהאדם צריך לאכילה ושתי' לפי שהניצוצות שבדברים הגשמי' הנה הם גבוהים בשרשם מן האדם דשרש האדם הוא מעולם התיקון משא"כ צומח וחי שרשם מעולם התהו שקדם לתקון, והענין הוא דהנה ידוע דההתהוות עולמות בי"ע היא ע"י ע"ס דאצי' כמא' בעשרה מאמרות נברא העולם ועש"מ הן ע"ס דאצי' ואמרז"ל בעשרה דברים ברא הקב"ה את עולמו בחכמה בתבונה ובדעת ובכח כו' ה' בחכ' יסד ארץ כו', ולכאו' אינו מובן והלא ע"ס דאצי' הן אלקות ממש ואיך נעשה מהן בי"ע שהם בע"ג ויש ודבר נפרד מאלקות, והגם דחכ' ראשית הע"ס היא ג"כ בבחי' יש מאין, הענין הוא דהנה לבד זאת דיש נאצל אינו כמו יש נברא, דיש דאצי' הגם שהוא בחי' יש לגבי עצמות מ"מ הוא בחי' אלקות ממש הנה לבד זאת ענין יש מאין הכוונה הוא שהע"ס הן הארה בעלמא מאוא"ס ב"ה שהתהוותן בבחי' יש מאין ולא בבחי' יש מיש כמו השתל' עו"ע שמעצמות העילה נתהווה העלול שממהות מוחין נעשה מהות מדה, ולכן העלול פועל שינוי בהעילה, וכ"ז בסדר השתל' מהחכמה ולמטה שנק' יש מיש אבל התהוות ע"ס דאצי' מהעצמות היא בבחי' יש מאין ר"ל שהוא הארה בעלמא לא עצם, אבל עם זה ה"ה הארה מהעצמות א"כ ה"ה בחי' אלקות ממש, ואיך יתהוה מהם נבראים דבי"ע שהם בחי' יש ודבר נפרד, אך באמת התהוות היש היא ע"י שהי' שבה"כ דתהו שכשנשברו ונסתלקו האורות ונפלו השברי כלים למטה בנוגה נעשה בחי' יש כי הנה פי' שבירת הכלים

היינו שבירת האותיות שהאותיות הן כלים, וכמו עד"מ למטה כשהאותיות הן מצורפות שהן ב' או ג' אותי' יחד אז הן תיבה אחת שהיא כלי ובית קיבול לאיזה השכלה כמו תי' ברוך שפירושו געבענטשט או געלויבט והוא האור שמלובש באותי' אלו, אמנם כ"ז כשהאותיות מחוברות ומצורפות יחדו אבל כשמתפרדות זו מזו הב' בפ"ע והר' בפ"ע והוי"ו ד' בפני עצמן אזי בכל אות ואות בפ"ע אין נמצא מלובש שום שכל משכל ההוא שהי' מלובש בתיבה ההיא, וזהו"ע שנסתלק האור מהכלי עד"מ רק מ"מ איזה רשימה וניצוץ מהאור נשאר בכל אות מאחר שהיו מחוברות ומיוחדות תחלה בצירוף אחד והי' בהם אור השכל הנה גם אחר שנסתלק נשארה רשימה מהאותיות כדוגמת הריח שנקלט בכלי ממה שהי' בתוכה, והדוגמא מזה יובן למעלה בכלים דתהו שתחלה האיר בהם האור דתהו וכשנשברו הכלים נסתלק האור ורק רשימה וניצוצות מהאור נשארו משבה"כ ומשברי הכלים האלו נעשה בחי' היש דבי"ע, דהנה כמו עד"מ בכלים גשמי' הרי הכלי הוא בטל וטפל לגבי היין או האוכלין שבתוכו ולכן אי' במשנה בשבת פרק המצניע המוציא אוכלין פחות מכשיעור פטור אף על הכלי מפני שהכלי טפלה לו הרי שהכלי טפלה ובטלה למה שבתוכה משא"כ כשנשבר נעשה חרס בפ"ע, וכך למעלה כשהאור מלובש בתוך הכלי אז הכלי היא בבחי' ביטול ממש לגבי האור, וזהו ענין ע"ס דתקון דאיהו וגרמוהי חד שגם הכלים הם אלקות ממש כי הם בבחי' ביטול לגמרי לגבי האוא"ס המלובש בהם, משא"כ בתהו שנשברו הכלים ונסתלקו מהם האורות הוא כמו עד"מ למטה כשנשבר הכלי נעשה חרס בפ"ע ואינו בטל עוד להיין, דע"י שבירת הכלים שהן האותי' שנתפרדו נעשו בבחי' יש עד שמהן נמשך התהוות היש ודבר נפרד דבי"ע משא"כ מבחי' הכלים דע"ס דתקון שהם מיוחדים עם האורות לא הי' יכול להיות השתל' והתהוות היש ודבר נפרד כי הכלים דתקון הם בטלים להאור, והגם שהעש"מ הם מהע"ס דתקון אך הם מתלבשים בהע"ס דב"ן שהן ע"ס דמלכות, דמל' דאצי' היא בחי' שם ב"ן שנפל בו משם ס"ג, וע"י האותיות דשם ב"ן שהן שרש האותיות שמשבה"כ עי"ז נתהווה בחי' היש ודבר נפרד.

ג.

והנה זהו ההפרש בין האדם לשארי הנבראים דצו"ח, דהנה ידוע דבד"כ יש ב' מיני נבראים, א' בחי' פנימי' והן כמו נשמות ומלאכים שהם בבחי' ביטול ביותר שהוא מפני גלוי אור האלקי בהם, ויש בזה כמה מדרי' בהשתל' לפי אופן ריבוי הגילוי ולפי עוצם התקרבותם לפני ה' כמו מלאכים דבריאה ומלאכים דיצי' כ"ה בביטול שלהם ואף גם בצבא השמים יש בהם הביטול לאלקות וכמו שאנו רואים שמשתחוים בסבובם כמ"ש וצבא השמים לך משתחוים שהו"ע סבובם שמסבבים ממזרח למערב מפני ששכינה במערב והיא מדרי' תחתונה בבחי' הביטול וגבוהים עליהם יש בחי' ביטול ביותר מפני התקרבותם יותר בבחי' גילוי האור האלקי בהם, ועד"ז גם בנשמות עד הנשמות היותר קרובות לעצמותו ית' ונקראים אחים ורעים שנהנין מזיו השכינה בג"ע העליון הן בתכלית הביטול, והב' בחי' חיצוני' העולמות והן הנבראים שהם בהיפך בחי' הביטול אדרבא הם בבחי' יש ודבר נפרד בפ"ע בבחי' נפרד ממש כמ"ש ומשם יפרד והן היכלות דנוגה דבי"ע וגם בזה יש

השתל' שכל הקרוב יותר לפני הוי' עדיין אינו בבחי' נפרד כ"כ עד בחי' נוגה דעשי' שהן אחרונים בהשתל' שלכך הם בבחי' נפרד גמור עד שאמר לי יאורי כו', והנה הגילוי אור האלקי בפנימי' הנבראים מלאכים ונשמות נמשך מבחי' ע"ס דתקון לפי שהן בבחי' גילוי אלקות ממש באצי' דאיהו וגרמוהי חד בהון שגם הכלים דע"ס הם בטלים ומיוחדים באוא"ס ולכן גם התהוות הנשמות ומלאכים מהם בבחי' יש מאין יש בהם בחי' הביטול ביותר לפי שהע"ס דתקון הן אלקות והן בתכלית הביטול א"א שהי' מזה בחי' יש ממש ולכן הנשמות ומלאכים שנתהוו מהם מאיר בהם גילוי אלקות והם ג"כ בבחי' ביטול, אבל התהוות חיצוני' העולמות שהם בבחי' נפרד שא"ז כ"א מפני סבת עוצם ריחוקם מה' וגודל צמצום והסתר האור כי שפעם נמשך מבחי' התהו והוא מהכלים דתהו לאחר שנסתלק מהם האור והיינו משברי הכלים דתהו שאינו מאיר בהם האור ונעשו בבחי' יש מהם נתהווה בחי' היש דבי"ע שהוא בבחי' יש ודבר נפרד, וא"כ הרי מובן מעלת האדם על צומח שהאדם שרשו מע"ס דתקון לכן הוא בבחי' ביטול וצו"ח שרשם משבה"כ דתהו לכן הם בבחי' יש, אבל כ"ז בסדר השתל' האדם למעלה מהם אבל מצד עצם שרשם למע' הרי הצו"ח קדמו להאדם דתהו קדם לתקון דבתהו הי' ריבוי אור ובתקון אורות מועטים וידוע דאין הפי' ריבוי ומיעוט לבד אלא שהוא אור עליון הרבה יותר מהאור דתקון, הרי שרשם קדום לשרש האדם אלא שנפלו למטה מהאדם והיינו לפי ששרשן גבוה מאד ע"כ נפילתם יותר למטה כמשל אבן הנופל מעל החומה שהאבן שבראש החומה נפילתה למטה ובהרחקה יותר מהכותל, וע"כ יש לבהמות וחיות כח יותר מהאדם לפי ששרשן גבוה יותר וע"כ הוא אחור למע"ב, וזהו ג"כ הטעם שהאדם מקבל חיות מן הצומח וחי לפי ששרשם גבוה יותר, וזהו מ"ש כי על כל מוצא פי הוי' יחי' האדם לפי שהמוצא פי הוי' שבצומח וחי שהוא המקור ושרש ע"ז יחי' האדם וע"כ אינו שייך להקשות ולומר שהרי גם לאדם יש ג"כ מוצא פי הוי' לפי שהמוצא פי הוי' שבצומח וחי גבוה יותר, וענין החיות שהמאכל מחי' את האדם היינו שמחבר הנפש עם הגוף שהנפש מחי' את הגוף דגוף ונפש הם רחוקים זה מזה ובכדי שהנפש תחי' את הגוף הוא ע"י המאכל וגם ממשיך תוס' חיות מהנפש כמאמר חמרא וריחא פקחין וכ"ז מפני שרשם הקדום שלמעלה משרש נפש האדם ששרשה מתקון וצו"ח שרשם מתהו, וכשהאדם מברר את הניצוצות דתהו שבדברים הגשמי' ומעלה אותם לשרשם גורם שמחה גדולה לניצוצות וגורם נחת רוח למעלה, וזהו ושבחתי אני את השמחה שלמעלה הבאה ע"י אכילה ושתי' שהו"ע לימוד התורה וקיום המצות, ועינינו בעבודה הוא דשמחה קאי על העבודה דתפלה באריכות ההתבוננות בהשגה אלקית שנותן כח ועוז באכילה ושתי' שהיא העבודה דתורה ומצות בתכלית השלימות.

בס"ד, ש"פ חיי, תש"ב

ואברהם זקן בא בימים, וארז"ל (בבא מציעא פו, א), עד אברהם לא הוה זקנה מאן דהוה בעי למשתעי בהדי אברהם משתעי בהדי יצחק בהדי יצחק משתעי בהדי אברהם, בעי רחמי והוה זקנה שנאמר ואברהם זקן בא בימים, ופי'